

SWV Utrecht PO

goed voor elkaar

Traumasesitief onderwijs

STEDELIJK IB NETWERK

MAARTJE BAKKER

CONSULENT PASSEND ONDERWIJS

3 FEBRUARI 2022

Inhoud

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

- Wat is trauma?
- Wat is veerkracht?
- Wat zijn oorzaken van trauma?
- Wat is de invloed van trauma?
- Wat doet trauma (stress) in het brein?
- Welk gedrag kun je zien in de klas?
- Hoe begeleid je een leerling met een trauma in de klas?

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Wat is trauma?

Bedenk woorden bij trauma en noteer deze in de chat.

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Video

Steun in het onderwijs

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Wat is veerkracht?

Een positieve, passende reactie op stressvolle omstandigheden

- Het ene kind is in aanleg veerkrachtiger dan het andere kind
- Veerkracht is geen karaktertrek
- Ieder kind kan meer veerkracht ontwikkelen
- Veerkracht is dynamisch
- Het kantelpunt is te beïnvloeden

Trauma

- DSM- 5: blootstelling aan een feitelijke of dreigende dood, ernstige verwondingen en/ of seksueel geweld.

Trauma is de eigen beleving aan een gebeurtenis.

- enkelvoudig trauma: eenmalige gebeurtenis die korte tijd duurt.
- chronisch trauma: ervaring van meerdere traumatische gebeurtenissen
- complex trauma: speciale vorm van chronisch trauma, *vroegkinderlijke chronische traumatisering.*

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Oorzaken van trauma

Niet elke schokkende gebeurtenis leidt tot trauma.

Bepaalde factoren vergroten het risico op het ontstaan van trauma:

- jonge leeftijd
- slachtoffer of getuige zijn van geweld tussen mensen
- verlies van een gehechtheidspersoon
- gebrek aan sociale steun

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Wanneer ontwikkel je een trauma?

Afhankelijk van

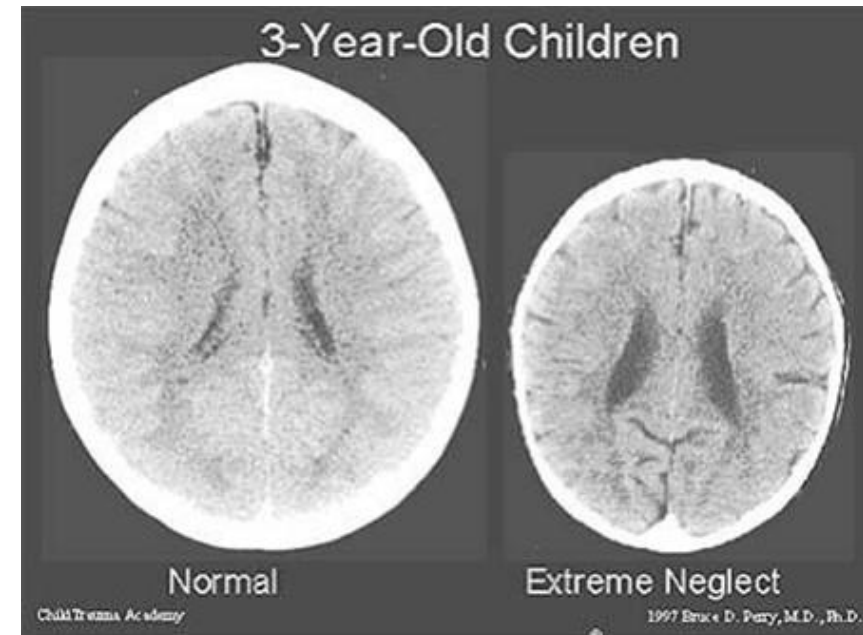
- leeftijd
- ontwikkelingsfase
- temperament
- het beeld van het gevaar
- traumageschiedenis
- tegenslagen na de gebeurtenissen
- beschikbaarheid van volwassenen die hulp, geruststelling en bescherming kunnen bieden (netwerk)

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

De ontwikkeling ontspoord

- Stressreacties in het lichaam
- Vermijding
- Negatieve cognities en stemming
- Veranderingen in arousal

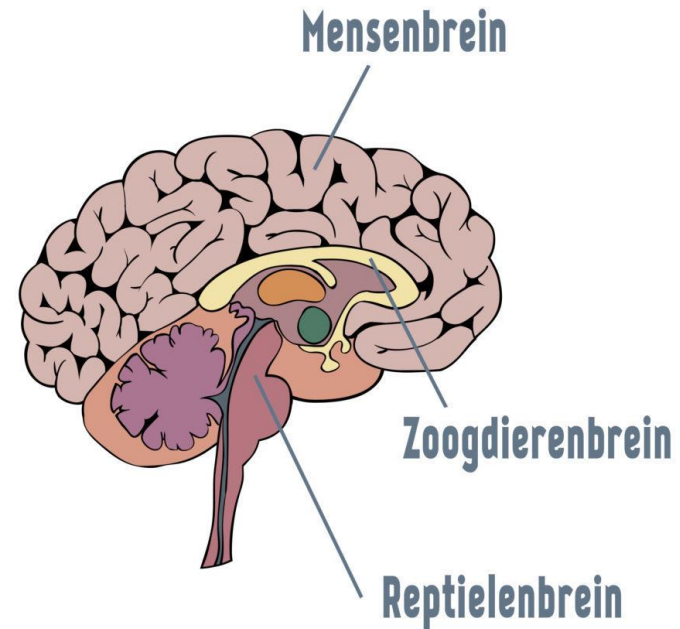
SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Video

Stress window of tolerance

Ervaringen vormen onze hersenen

- hersenen ontwikkelen zich van onderen naar boven:
- van primitief (voor overleving)
- naar meer complex (controlecentrum)
- Hoe vaker een ervaring wordt herhaald, des te sterker worden de neurale verbindingen

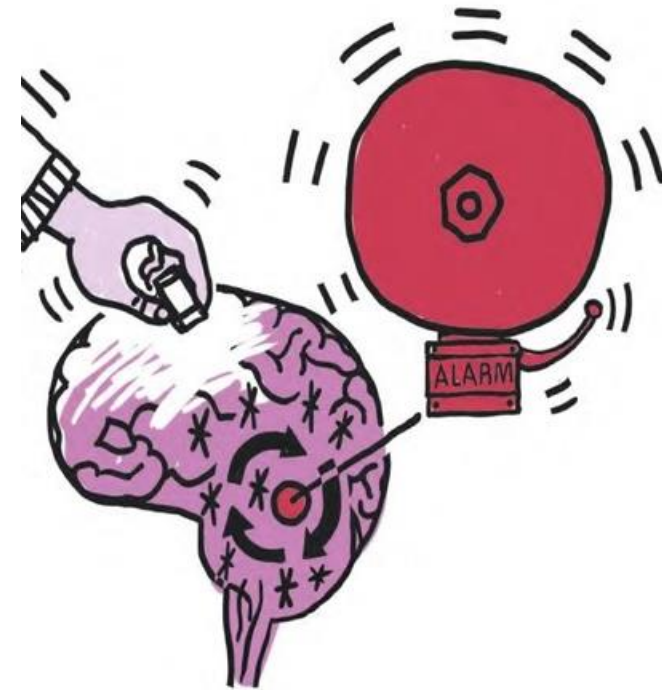

De ontwikkeling van hersenen in onveilige omstandigheden

- een kind is constant alert op gevaar
- een kind ervaart steeds meer neutrale prikkels als bedreigend waardoor het vaak reageert met stressreacties

toxische stress leidt o.a. tot:

problemen met zelfregulatie & leren op school.

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Trauma en gedrag in de klas

Leerlingen met:

- Geheugenproblemen
- Problemen in de aandacht
- Problemen in de psychomotoriek
- Problemen in executief functioneren (hogere cognitieve functies die controle en overzicht geven)

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Hoe versterk je veerkracht?

We kunnen kinderen helpen bij:

- het ontwikkelen van ondersteunende relaties met betrouwbare volwassenen
- het opbouwen en vergroten van een gevoel van controle en zelfeffectiviteit
- (als je gelooft dat je iets kunt, vergroot dat de kans dat iets lukt)
- het versterken van zelfregulatie en aanpassingsvaardigheden
- het gevoel hebben ergens bij te horen (in de klas, familie, club, gemeenschap)
- het mobiliseren van bronnen van geloof, hoop, toekomstperspectief en culturele tradities

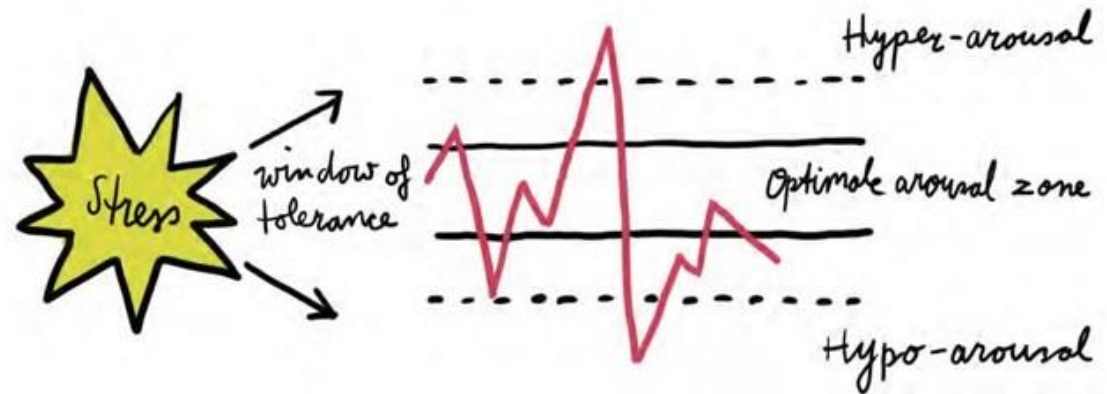

Traumasesitief lesgeven

Gedrag dat van een leerling gevraagd wordt op school:

- Opletten, stil zitten, concentreren, niet voor je beurt praten, stil zijn, netjes werken, je niet laten afleiden, goed plannen, emoties onder controle hebben, goed organiseren, je gedachten focussen, onthouden wat er gezegd is....

Window of tolerance

De leerkracht doet ertoe: co-regulator zijn.

Door mindful te zijn (bewust van wat er in jezelf en in de situatie gebeurt); aan te sluiten bij gevoelens en gedachten die onder het gedrag van een kind liggen.

Denk ook aan stemvolume, houding, mimiek, onverwachte gebaren, nabijheid en aanraking.

De leerkracht doet ertoe

- Zorgt voor routines, voorspelbaarheid
- Zorgt voor een zichtbaar dagprogramma
- Zorgt voor een rustige omgeving
- Helpt ordenen en prioriteiten stellen (stappenplan)
- Helpt de omgeving ordelijk houden
- Geeft eenduidige opdrachten

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

De leerkracht doet ertoe

- Laat friemelen en wiebelen
- Zorgt voor zelfregulerende activiteiten
- Zorgt voor regelmatige afwisseling (bevordert zelfregulatie)
- Yoga en mindfulness

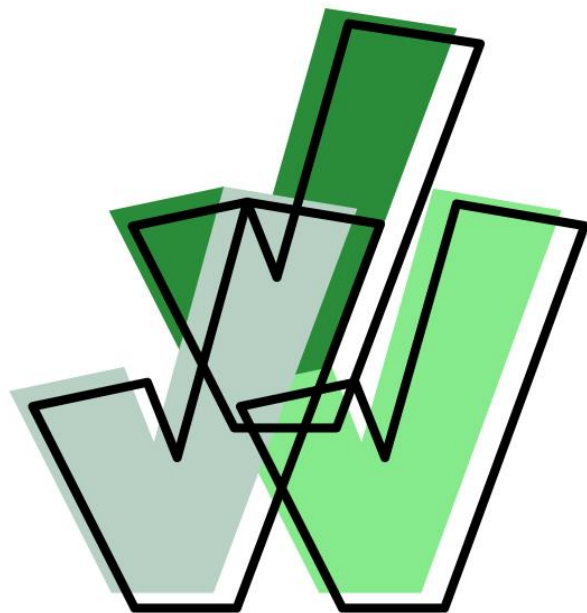

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Wat ga je morgen (anders) doen?

Schrijf jouw actie(s) in de chat.

SWV Utrecht PO

goed voor elkaar